

مدل کاربردی رفاه شتر با تکیه بر رفتارشناسی

دکتر حسام‌الدین اکبرین^۱، پرهام صوفی‌زاده^{۲*}

۱. استادیار بخش اپیدمیولوژی و بیماری‌های مشترک، دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران

۲. دانشجوی دکتری عمومی دامپزشکی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران

Soufizadehparham@ut.ac.ir

مقدمه: مقاومت بالای شتر، نسبت به شرایط سخت محیط، موجب شده است تا قوانین رفاهی مربوط به این حیوان، نسبت به سایر دام‌های صنعتی، کمتر به چشم بخورد. اما این مسأله نباید دلیلی بر عدم وجود چنین قوانینی برای شتر شود؛ چرا که شتر نیز مانند سایر دام‌ها، آستانه‌ی تحملی دارد که حتما باید در نظر گرفته شود و از تحمیل فشار بیش از این آستانه جلوگیری شود. در این مقاله سعی شده است تا مدلی کاربردی برای برقراری نسبی رفاه شتر ارائه شود، تا با کمترین هزینه، بیشترین بهره‌وری از حیوان فراهم شود. این مقدار بهره‌وری در دام، قطعاً با شرایط روحی و آرامش روانی حیوان ارتباط مستقیم و معنی‌داری دارد؛ که دستیابی به چنین شرایطی، با ایجاد رفاه ممکن خواهد بود. روش کار: ارائه‌ی یک مدل کاربردی برای رفاه، با تکیه بر رفتارشناسی امکان‌پذیر است؛ بنابراین در این مقاله سعی شده است، تا با استفاده از رفتار شتر، به آرایه‌ی این قوانین رفاهی بپردازد. البته علاوه بر مطالب مرتبط با رفتار شتر، سعی شده است تا از سایر مقاله‌های مربوط به رفاه نیز استفاده شود. در این مقاله بخش‌های مختلفی از زندگی شتر که مرتبط با رفاه است، مورد بررسی قرار گرفته است، از جمله تغذیه شتر، موارد مرتبط با مدیریت و ضعف مدیریت (مانند بیماری‌های ناشی از ضعف مدیریت)، تولید مثل شتر، نقل و انتقال شتر و... . بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به وقوع خشکسالی‌های اخیر و کمبود فراوان آب و سایر منابع، پیشنهاد می‌شود تا برای تأمین موادی مانند گوشت، شیر، پشم و... از شتر استفاده شود، که این امر، موجب صنعتی شدن پرورش شتر خواهد شد. بنابراین وجود شرایط رفاهی مناسب برای پرورش شتر در ابعاد گسترده، امری ضروری و انکارناپذیر است.

کلمات کلیدی: شتر، رفاه حیوانات، رفتارشناسی، خشکسالی

مطالعه‌ی کالبدشناسی و بافت‌شناسی بصل النخاع و نخاع شتر مرغ آفریقایی

معصومه احمدی^۱، محمد ابراهیم اکبری^۲، عباس جمشیدیان^۳

۱. دکتری عمومی دامپزشکی، فارغ‌التحصیل دانشگاه زابل

۲. دکتری تخصصی علوم تشریحی دامپزشکی، استادیار و عضو هیئت علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه زابل

۳. دکتری تخصصی پاتولوژی دامپزشکی، استادیار و عضو هیئت علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه زابل

Drmasume88@gmail.com

مقدمه در این مطالعه ویژگی‌های آناتومی و بافت‌شناسی بصل النخاع و قسمت ابتدایی نخاع در ۱۰ شتر مرغ آفریقایی به ترتیب با میانگین سنی و وزنی ۳۱۰ روز و ۱۱۰/۵۰ کیلوگرم مورد بررسی قرار گرفت. روش کار: بعد از خارج کردن کامل مغز کلیه فاکتورهای آناتومیکی و موفولوژیکی و بیومتریکی ثبت شد. مراحل آماده‌سازی بافت توسط دستگاه اتوتکنیکون انجام شد. از بلوک‌های پارافینی برش‌هایی با ضخامت ۵ میکرون با دستگاه میکروتوم زده شد. لام‌ها با رنگ‌آمیزی هماتوکسیلین اتوزین و اختصاصی پاس رنگ‌آمیزی شد و با میکروسکوپ نوری در بزرگنمایی‌های مختلف بررسی شد. بحث و نتیجه‌گیری: میانگین طول، عرض و ضخامت بصل النخاع به ترتیب ۲۸، ۱۶ و ۸/۸ میلی‌متر و میانگین وزن ۴/۳۴ گرم بود. ععمیانگین عرض و ضخامت نخاع به ترتیب ۵/۵ و ۴/۸ میلی‌متر بود. طول شاخ شکمی و پشتی نخاع، طول ماده سفید و خاکستری در قسمت خلفی نخاع، طول ماده سفید ادامه شاخ شکمی و پشتی، قطر مجرای مرکزی نخاع، ضخامت بافت پوششی مجرای مرکزی نخاع، ضخامت لایه گرانولار، ضخامت ماده سفید بصل النخاع، طول و عرض سلول‌های پورکنز بصل النخاع، طول و عرض جسم سلولی نورون‌ها اندازه‌گیری شد. در نخاع وسعت ماده خاکستری بیشتر از ماده سفید بود. در بصل النخاع مجرای اپاندیم داخل ماده خاکستری و دارای بافت پوششی مکعبی مطبق بود. این تحقیق نشان داد میانگین وزن مغز ۲۹/۳۷ گرم و میانگین وزن بصل النخاع ۴/۳۴ است که نسبت وزن مغز به وزن بدن ۰/۰۰۰۲۶ است همچنین نسبت وزن بصل النخاع به وزن مغز شتر مرغ ۰/۱۴۸ و نسبت وزن بصل النخاع به وزن بدن ۰/۰۰۰۰۴ می باشد. زیاد بودن نورون‌های درشت بصل النخاع قابل توجه بود. اندازه‌گیری شاخص‌های میکرومتری بصل النخاع و قسمت ابتدایی نخاع برای اولین بار انجام گرفت.